

Utbildningsförvaltningen
Sofia Kåberg

2024-05-16

Dnr BOU 2023-779
Dnr KS 2023-788

Barn- och ungdomsnämnden

Motion (MP) - Stötta skolorna att införa mobilfri norm på högstadiet, svar

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildningsförvaltningen förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildningsförvaltningen förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås med hänvisning till att stöd inför ett sådant beslut redan finns och att rektor ansvarar för hur de ekonomiska ramarna fördelas.

Ärende

Maria Moraes (MP) och Gunnar Gustafsson (MP) föreslår i en motion daterad 2023-09-21 att:

- Kommunen tar fram tydligt stödmaterial för rektorer inför ett beslut om en mobilfri norm.
- Kommunen, vid behov, avsätter särskilda medel för att säkerställa en meningsfull rastverksamhet för de högstadieskolor som inför mobilfri norm.

Utbildningsförvaltningen föreslår att motionen avslås med hänvisning till att stöd inför ett sådant beslut redan finns och att rektor ansvarar för hur de ekonomiska ramarna fördelas.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion (MP) - Stötta skolorna att införa mobilfri norm på högstadiet, svar 2024-04-29

Bilaga - Motionen

Bakgrund

I 5 kapitlet 4§ skollagen och proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero förtydligas regler kring mobiltelefoner. Där står att läsa att vid undervisning i de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet, gymnasieskolan samt anpassade gymnasieskolan får mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning bara användas om:

1. det sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. om användningen utgör extra anpassningar eller särskilt stöd.

Det innebär att privat användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som huvudregel inte är tillåten. Det gäller oavsett om det är elevens egen utrustning eller om skolan tillhandahållit utrustningen. Annan elektronisk kommunikationsutrustning än mobiltelefoner kan till exempel vara smarta klockor, datorer, surfplattor och andra digitala medier.

Om det finns särskilda skäl får rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än inom ramen för lärarens instruktioner, extra anpassningar eller särskilt stöd. Denna möjlighet ska dock tillämpas restriktivt och innebär inte att undantag kan göras för hela undervisningsgrupper.

I de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan har skolan möjlighet att omhänderta mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i syfte att förebygga störande eller kränkande användning. Varje skola ska ha skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande i förebyggande syfte. Enligt förarbetena bör det bland annat framgå i rutinerna hur omhändertagandet ska göras, till exempel hur föremålen ska förvaras på ett säkert sätt och hur insamlandet ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Rektorn, en lärare eller en handledare vid fjärrundervisning får omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen. Det finns inte något krav på att en störning redan ska ha inträffat för att ett omhändertagande ska få göras. En lärare har till exempel möjlighet att samla in elevernas mobiltelefoner inför början av lektionen. Rektorn, läraren eller handledaren får uppdra åt någon annan att utföra omhändertagandet. Mobiltelefonen eller kommunikationsutrustningen ska återlämnas till eleven senast i samband med att undervisningspasset har avslutats för eleven.

Rektorn eller en lärare får omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga kränkande fotografering eller filmning av någon som befinner sig i ett omklädningsrum, en dusch eller annat liknande utrymme inför eller efter en idrottslektion. Omhändertagande kan även göras för att förebygga kränkande fotografering eller filmning i andra

liknande situationer. Det kan till exempel gälla ombyte eller dusch i samband med friluftsdagar, teateruppsättningar eller andra lektioner än idrottslektioner. Ytterligare ett exempel är om det finns behov av att förebygga kränkande fotografering eller filmning på toaletter.

Om det finns särskilda skäl får rektorn eller en lärare även i andra fall omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning. Som exempel på särskilda skäl nämns i förarbetena att skolan inom det förebyggande arbetet för trygghet har identifierat att elever använder mobiltelefoner på raster för att fotografera eller filma andra personer utan deras samtycke på ett sätt som skapar otrygghet. Rektorn eller läraren får uppdra åt någon annan att utföra omhändertagandet.

Om mobiltelefonen eller kommunikationsutrustningen har omhändertagits i samband med en idrottslektion ska utrustningen återlämnas till eleven senast i nära anslutning till att eleven har lämnat utrymmet efter idrottslektionen. För omhändertagande som skett i andra situationer gäller att återlämning ska ske när skälet för omhändertagandet har upphört.

I förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan samt fritidshemmet får rektorn besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid början av varje skoldags början, och återlämnas senast vid skoldagens slut. Ett sådant beslut får gälla för högst ett år i taget. För elever i fritidshem anses skoldagen börja när eleven anländer till fritidshemmets lokaler och sluta när eleven lämnar dessa lokaler för dagen.

Rektorn eller en lärare får göra undantag från ett beslut om att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska vara insamlade under skoldagen, om användningen sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om utrustningen används inom ramen för extra anpassningar eller särskilt stöd för en elev. Undantag får även göras för en enskild elev i andra fall, om det finns särskilda skäl.

Varje skola ska ha ordningsregler som rektorn beslutar om. Ordningsreglerna och hur de följs ska följas upp regelbundet. Vidare ska orsakerna till uppföljningens resultat analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och vid behov omarbetas under medverkan av eleverna. När det gäller användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning är utgångspunkten i skollagen att det råder mobiltelefonförbud under lektionstid, vilket innebär att utrymmet för att besluta om användning av sådan utrustning under lektionstid genom ordningsregler är begränsat. När det gäller rektorns möjlighet att i vissa skolformer besluta att mobiltelefoner ska omhändertas under hela skoldagen finns det däremot inget som hindrar att regler om detta ingår i ordningsreglerna.

En rektor har således gott stöd från lagtext att utifrån rektors bedömning införa mobilfri norm såsom motionären beskriver. Utöver detta har rektor varannan

vecka träffar med övriga rektorer och där pågår vid varje tillfälle ett nätverkande och erfarenhetsutbyte mellan rektorer. Uttrycker rektorerna önskemål och behov av ett stöd såsom motionären förslår finns möjligheten att få det inom rektorsgruppen. Utbildningsförvaltningen föreslår därav avslag för förslaget att ta fram ett stödmaterial för rektorerna.

Motionären föreslår även att kommunen, vid behov, avsätter särskilda medel för att säkerställa en meningsfull rastverksamhet för de högstadieskolor som inför mobilfri norm. Rektor ansvarar för sin inre organisation och i och med detta ansvar hur de ekonomiska ramarna fördelas.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet föranleder inga ekonomiska konsekvenser.

Kommunala mål

Skolor med studiero där fler klarar kunskapsmålen

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Förslaget till beslut påverkar inte barn och elever olika utifrån deras könsidentitet.

Samråd

Samråd med övriga nämnder har inte varit aktuellt.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen

Paul Håkansson

Robert Bredberg

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionärerna